

Vlaams
Parlement

stuk **1881** (2012-2013) – Nr. 2
ingediend op 2 april 2013 (2012-2013)

Gedachtewisseling

over het Topsportactieplan III

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door de heer Kris Van Dijck

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Philippe De Coene.

Vaste leden:

de heer Paul Delva, mevrouw Els Kindt, de heren Johan Verstreken, Veli Yüksel;
de heren Johan Deckmyn, Chris Janssens, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Jo De Ro;
de heren Philippe De Coene, Chokri Mahassine;
mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck, de heer Marius Meremans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

de dames Vera Jans, Tinne Rombouts, de heer Johan Sauwens, mevrouw Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Jan Penris, Wim Van Dijck;
de heren Peter Gysbrechts, Bart Tommelein;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Jan Roegiers;
de heren Wilfried Vandaele, Kris Van Dijck;
mevrouw Ulla Werbrouck;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Stukken in het dossier:

1881 (2012-2013) – Nr. 1: Verslag over gedachtewisseling

INHOUD

1. Toelichting van het advies van de Vlaamse Sportraad door mevrouw Sophie Cools, ondervoorzitter van de Vlaamse Sportraad	4
2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden over het Topsportactieplan III en het advies van de Vlaamse Sportraad	5
3. Antwoord van mevrouw Sophie Cools en minister Philippe Muyters, en bijkomende vragen van de commissieleden.....	6

Op 6 december 2012 werd het Topsportactieplan III (2013-2016) in de commissie reeds voorgesteld door de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport (*Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 1881/1). Toen werd reeds afgesproken dat een tweede gedachtewisseling de commissieleden meer gelegenheid moest geven om bepaalde elementen uit het actieplan verder uit te diepen.

Op 14 maart 2013 organiseerde de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media een tweede gedachtewisseling over het Topsportactieplan III, waarbij tevens het advies van de Vlaamse Sportraad werd toegelicht.

1. Toelichting van het advies van de Vlaamse Sportraad door mevrouw Sophie Cools, ondervoorzitter van de Vlaamse Sportraad

Mevrouw *Sophie Cools* verontschuldigt de voorzitter van de Vlaamse Sportraad die vandaag niet kan aanwezig zijn in de commissie. Als ondervoorzitter kan ze namens de Vlaamse Sportraad stellen dat het Topsportactieplan III een ruim, evenwichtig en onderbouwd project is. In Peking en Londen bleven de Vlaamse sportprestaties onder de verwachtingen, met uitzondering van de Paralympics. Daarop hebben de beleidsmakers een ambitieuzer en solide strategisch plan opgesteld. Het plan zal natuurlijk op zich geen betere prestaties opleveren, maar creëert er wel de gunstige voorwaarden voor. De Vlaamse Sportraad ziet in het Topsportactieplan dus meer dan een medailleplan voor Rio de Janeiro, het geeft de volledige Vlaamse topsport een boost. Een goede graadmeter voor het plan zijn echter wel de prestaties die op diverse topsportontmoetingen zullen worden geleverd.

De bijkomende impact van een topsportactieplan ligt in de maatschappelijke bijdrage die topsport levert, zoals promotie van gezondheid en fairplay, de technologische ontwikkelingen en de voorbeeldfunctie van topsport. De Vlaamse Sportraad ziet vorderingen op dat vlak, maar pleit voor een volwaardige eenloketfunctie tegen uiterlijk 2016. Het is goed dat het topsportactieplan zich uitsprekt over evenementen, maar de Vlaamse Sportraad stelt de vraag of evenementen wel op een economisch aanvaardbare manier kunnen worden georganiseerd. Internationale federaties stellen immers hoge financiële en andere eisen. De Vlaamse Sportraad oppert de vraag of het nodig is dat Vlaanderen daarop inzet en zo ja, in welke mate? De sportraad is dus enthousiast dat het plan inzet op trainings- en niet op evenementeninfrastructuur.

Of het Topsportactieplan vruchten afwerpt, hangt af van de mate waarin de overheid de actiepunten uitvoert en de federaties extra impulsen en middelen kan geven. Terecht worden er immers ook inspanningen gevraagd van de federaties. De hoge verwachtingen ten opzichte van de highperformancemanager lijken de Vlaamse Sportraad gerechtvaardigd. Voorts vindt de raad het positief dat er wordt ingezet op de professionalisering van het topsportkader. Nog meer samenwerking en interactie tussen federaties kan volgens de raad tot een efficiënter topsportbeleid leiden.

De Vlaamse Sportraad meent dat een monitoring- of opvolgingsinstrument in het plan ontbreekt. De raad wordt ook graag nauw betrokken bij de opvolging van het plan. De raad mist in het plan de ethische dimensie die in het topsportbeleid wel aanwezig is. Daar wordt bijvoorbeeld ingezet op carrièrebegeleiding. Voorts ziet de raad geen enkele garantie dat de financiële middelen zullen volstaan om de doelstellingen te verwezenlijken. De Vlaamse Sportraad pleit er ook voor om vooruit te kijken en het talent in een bepaalde sporttak in rekening te nemen bij de beslissing om een bepaalde sporttak te ondersteunen. Tot slot oppert de raad de fundamentele vraag of topsport een overheidsopdracht is, zonder die evenwel te beantwoorden. De raad vraagt de regering dan ook bij gelegenheid uit te zoeken hoe de topsport in vergelijkbare landen wordt georganiseerd en gefinancierd.

Samenvattend vindt de Vlaamse Sportraad het Topsportactieplan III als strategisch beleidsdocument een schot in de roos, als men tenminste aanvaardt dat topsport een over-

heidsopdracht is. Het plan is ambitieus, maar onderbouwd ambitieus. De raad hoopt dat het plan integraal gerealiseerd wordt door gezamenlijke inspanningen van overheid en federaties, maar niet ten koste van andere belangrijke actiepunten van het Vlaamse sportbeleid. Het terrein is geëffend, nu is het aan de actoren en de geselecteerde topsporttakken.

2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden over het Topsportactieplan III en het advies van de Vlaamse Sportraad

Mevrouw *Ulla Werbrouck* ziet het als een taak van de Vlaamse Sportraad om kritisch te zijn. Over Topsportactieplan II was de raad niet zo positief, over Topsportactieplan III wel. Dat plan is zeker meer gestructureerd en onderbouwd, maar wijzigt het beleid niet fundamenteel. Desondanks herhaalt de raad de opmerkingen van 2009 niet meer in het nieuwe advies. Er is nog steeds geen topsportloket, de wielerploegen zijn versnipperd, de evenementen en het wetenschappelijk onderzoek vallen nog altijd onder het departement. Dat laatste aspect is volgens de minister de eenloketfunctie, maar de raad vindt dat die nog niet gerealiseerd is. Dat er te weinig jeugdtoptrainers zijn, dat de trainers nog wat tekortschieten, dat er te weinig samenwerking is met ex-topsporters enzovoort, geldt nog altijd, maar toch zegt het advies daar niets meer over. Er is ook nog altijd een spanningsveld tussen de raad van bestuur en het kader. Ook daar is nog niets aan gewijzigd, ook met een highperformancemanager blijft de werknemer onder de werkgever staan. En toch zwijgt het advies ook daarover. Het voornemen te investeren in trainingsinfrastructuur is goed, maar er is nog niets concreets. De vorige drie jaar is er amper iets in geïnvesteerd. Over dat heikele punt zegt het advies niets. Mevrouw Werbrouck ziet wel een visie maar geen plan op lange termijn. Ze vindt het vreemd dat de Vlaamse Sportraad een positief advies geeft en had een meer gedetailleerd en kritischer document verwacht.

De heer *Steve D'Hulster* vindt dat de raad door de vraag te stellen of de topsport wel een overheidsaangelegenheid is, er wel een uitspraak over doet.

De heer *Peter Gysbrechts* vindt het advies nogal mager. Hij treedt heel wat opmerkingen van mevrouw Werbrouck bij. Daarnaast betreurt ook Open Vld dat er een opvolgingsinstrument ontbreekt. Plannen zonder financiële middelen zijn inderdaad overbodig. Hij vraagt wat meer duidelijkheid over de slotvraag die de Vlaamse Sportraad opwierp.

De heer *Kris Van Dijk* wijst erop dat de raad in dit advies zijn mening geeft over een toekomstplan en niet het verleden evalueert. De raad vindt het een goed plan en uiteraard geen garantie op prestaties, want daarvoor moeten de sporters zelf zorgen. Het is aan de overheid om de optimale omstandigheden te scheppen, te faciliteren en het beleid te sturen. Voor N-VA moet de overheid wel degelijk een topsportbeleid voeren. Dat ligt vast in decreten maar ook in het regeerakkoord. Het is aan de Vlaamse Sportraad om te oordelen of het plan de weg naar succes plaveit. In die zin is het een volwaardig advies.

De heer *Bart Caron* vraagt de minister om de suggestie van de Vlaamse Sportraad te volgen en de situatie en overheidsinbreng in vergelijkbare sportlanden in kaart te brengen, en dit te plaatsen tegenover hun prestaties, hoewel dat waarschijnlijk alleen maar de rol van de overheid in coördinatie en aansturing zal bekrachtigen. Tot slot meent de heer Caron dat een goede uitvoering van het Topsportactieplan met steun van de Vlaamse sportfederaties – en bijgestuurd na een evaluatie van het decreet, met eventueel wat bijkomende finesses na de staatshervorming – het beleid alleen maar beter zal maken.

De heer *Johan Sauwens* wijst erop dat in de commissie geen discussie met een adviesraad moet worden gevoerd. Het is de taak van de commissie om de verantwoordelijke minister te ondervragen. Daarom vraagt hij aan de minister of hij, zoals afgesproken tijdens de gedachtewisseling van 6 december 2012, een evaluatie van Topsportactieplan II kan maken. De sportresultaten waren niet goed, dus past een kritische evaluatie. CD&V vindt het wel

degelijk belangrijk dat de overheid een rol speelt in topsport, onder meer wegens de aanzienlijke investeringen in infrastructuur. Het is goed dat het overheidsingrijpen planmatig gebeurt, dat er meetinstrumenten zijn en dat de overheid moeilijke beslissingen durft te nemen.

De heer Sauwens heeft nog wel enkele bedenkingen. Het systeem staat of valt met de kwaliteit van de personen die de sleutelfuncties bekleden. Hij vraagt zich dus af of de federaties de middelen wel professioneel genoeg gebruiken. Hij twijfelt niet aan hun goede bedoelingen maar merkt grote verschillen tussen de federaties. In heel wat topsportcommissies zouden de afgevaardigden van Bloso – het Agentschap voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openluchtrecreatie – afwezig blijven. Klopt dat? Hun steun en controle is immers essentieel voor een goede besteding van de middelen.

Het Topsportactieplan is goed, maar ook de vorige plannen waren dat. En toch blijven professionalisering en kwaliteit vaak beperkt tot groepen rond individuele talenten. De heer Sauwens oppert of het niet beter is talenten uit de federaties weg te halen en te groeperen. Een aangepaste begeleiding in de cruciale jaren, die verschillen naargelang de sporttak, is absoluut nodig. De medische en paramedische kennis is in Vlaanderen uitstekend, maar wordt slechts occasioneel ingeschakeld. Wat talentdetectie betreft, is er ook een rol weggelegd voor het onderwijs. Kortom, het lid vraagt welke weg afgelegd is sinds het tweede topsportactieplan is goedgekeurd is.

Voorts vraagt de heer Sauwens van de minister wat meer duidelijkheid over de rol van het Belgisch Olympisch en Interfederaal Comité buiten het Olympische jaar. Welke soort deskundigheid brengt het in via de taskforce? Het lid vindt het goed dat de rol van de topsporttrainers sterk benadrukt wordt, maar vraagt ook naar de resultaten en of die objectief gemeten worden. De minister poneert blijkbaar tien medailles als het doel, maar de heer Sauwens had gehoopt op meer ambitie, gezien de aanzienlijke middelen die worden geïnvesteerd.

3. Antwoord van mevrouw Sophie Cools en minister Philippe Muyters, en bijkomende vragen van de commissieleden

De Vlaamse Sportraad heeft er bewust voor gekozen te focussen op dit plan, aldus mevrouw *Sophie Cools*. De evaluatie van het plan 2009 gebeurde immers door Bloso, door de Vlaamse Sportfederatie, door het departement, door de taskforce. De eenloketsfunctie is er nog niet, maar de voorbereidingen zijn gevorderd. Het spanningsveld tussen de raad van bestuur en het personeel zal er altijd zijn, maar de highperformancemanager, de professionalisering van het topsportkader, de opwaardering van de commissie Topsport bieden toch enigszins soelaas. Het plan voor topsportinfrastructuur is er nu, maar moet inderdaad nog uitgevoerd worden. De raad heeft zich daar niet over uitgesproken. De reden waarom de raad zelf de vraag niet beantwoordt of topsport een overheidstaak is, betekent uiteraard dat er uiteenlopende meningen zijn.

Minister *Philippe Muyters* wijst erop dat de geformuleerde prognose van tien medailles in Rio de Janeiro voortvloeit uit een enquête bij de federaties over hun kansen. Voor Londen schatten ze dat aantal op vijf. Voorts legt hij uit dat elke toptrainer een resultaatsverbintenis ondertekent. Haalt hij die niet, wordt hij erop afgerekend.

Het Belgisch Olympisch en Interfederaal Comité begeleidt topsporters, in alle landsdelen, maar coördineert ook teamsporten met Franstalige en Nederlandstalige leden. Dat maakt dat het een waardevolle inbreng heeft in de taskforce. Door het nieuwe samenwerkingsakkoord is de verhouding tussen het Belgisch Olympisch en Interfederaal Comité en de gemeenschappen beter. Het nieuwe Topsportactieplan wijdt daarnaast een belangrijk hoofdstuk aan de wetenschappelijke kennis. Bij de universiteiten komen er aanspreekfiguren, die op dit moment geselecteerd worden door de taskforce Topsport. Bij de focussporten

hebben vijf federaties een ‘embedded scientist’ en vijf een aanspreekpunt. De gangmaker inzake wetenschappelijk onderzoek is ondertussen aangeworven en zal de kruisbestuiving tussen federaties en aanspreekfiguren voor zijn rekening nemen. Ondanks het feit dat dit model pas voorgesteld werd op 6 december 2012, zijn de vorderingen al aanzienlijk.

De minister blijft bij zijn keuze om met de federaties te werken voor topsport. Zij zijn de geschiktste partner om de topsporters te ontwikkelen en te selecteren door hun weloverwogen jeugdbeleid. Ook Bart Swings’ succes is te danken aan de investeringen van de skeelerfederatie. Ook het succes van Seppe Smits en Sebbe De Buck is mede te danken aan de snowboardfederatie. Dat er nog heel wat werk aan de winkel is, kan de minister alleen maar beamen. Hij zal in ieder geval laten nagaan of de Bloso-vertegenwoordigers de topsportcommissies bijwonen. De topsportcommissies zijn immers het directiecomité van de federatie. Zij beslissen en leggen verantwoording af over de grote lijnen aan het hogere niveau. De highperformancemanager is dan vergelijkbaar met een chief executive officer. Op die manier hoopt de minister op een verzoening tussen een goed jeugdbeleid, een langetermijnvisie én topsportbeleid dat lossier staat van de federaties.

Elke werkgroep die Topsportactieplan III voorbereidde, is gestart vanuit een deelevaluatie van Topsportactieplan II. De minister zal, indien het parlement het wenst, de verschillende SWOT-analyses (SWOT: strengths, weaknesses, opportunities, threats) bezorgen. Op bladzijde 44 en 45 van het Topsportactieplan staat de wijze van evalueren. Het gaat dan onder meer over de statistieken van Bloso over instroom, doorstroom en uitstroom, de selectiecriteria voor de topsportscholen, de jaarlijkse evaluatie van sportkompas II. De minister staat open voor bijkomende suggesties van de sportraad over de monitoring.

Naast de basisfinanciering van de begroting werkt de minister aan een herverdelingsbesluit waarbij middelen van het departement voor wetenschap en onderzoek, gehierarchiseerd worden naar topsport. Voor het Topsportactieplan III is 7,143 miljoen euro begroot, in 2013 zal daar 7 miljoen euro voor beschikbaar zijn. Mevrouw Werbrouck wijst hij erop dat drie jaar te weinig is om een visie te realiseren. De aspecten die gefaald hebben, worden bijgestuurd, maar de langetermijnvisie blijft inderdaad behouden. Tot slot wil de minister zeker een internationale vergelijking maken. De vertegenwoordiger van Vlaanderen in internationale benchmarking, had zitting in de stuurgroep die Topsportactieplan III opstelde. Zij heeft de internationale kennis ingebracht. Wat de overheidsinbreng betreft, wil de minister gerust nagaan welke inbreng andere partners hebben in andere landen.

Mevrouw *Ulla Werbrouck* is lid van een topsportcommissie van een van de focussportfederaties. Die is al een jaar niet meer samengekomen.

De heer *Bart Caron* is het met de minister eens dat de sportfederaties onmisbaar zijn, maar hij vraagt om meer professionalisme op te leggen. Dat zelfs de heer *Sauwens* pleit voor meer etatisme, bewijst hoezeer dat nodig is. De heer *Johan Sauwens* wijst op de grote spanningen tussen heel wat topsportcommissies en raden van bestuur van federaties, wat topsport kan missen als kiespijn.

De heer *Bart Caron* vindt dat professionalisme meer middelen vergt, een betere controle maar ook meer autonomie. Uit de culturele sector heeft de heer Caron geleerd dat democratie in sommige gevallen niet rendeert. Soms moet een artistiek leider, een topsportleider verantwoordelijkheid krijgen om in zijn organisatie door te zetten. Uit ervaring weet hij dat de federaties nog een hele weg af te leggen hebben en daartoe bereid zijn als ze de middelen en de legitimiteit krijgen. Het klopt dat er heel wat rivaliteit is tussen top en basis. Daarnaast kaart de heer Caron ook de niet altijd heldere relatie aan tussen clubs van talentvolle sporters en de federaties. Topsport heeft echter een ander karakter dan massasport en heeft een sterke sturing nodig. Het enige criterium daarbij zijn de resultaten. Die strengheid moet het beleid afdwingen. In topsport tellen alleen de allerbesten.

Minister *Philippe Muyters* deelt mee dat de evaluatie van de federaties de topsportrangschikking voor 32 percent bepaald heeft. Als de federatie niet goed functioneert, zijn meestal ook de prestaties niet geweldig, wat de plaats in de topsporttakkenlijst voor 72 percent bepaalt. Als een talent niet groeit in zijn federatie, kan hij nog altijd terugvallen op de ‘windows of opportunity’. Geen enkele topsporter krijgt nog een contract zonder dat de resultaten bepaald zijn. Als de doelen niet gehaald worden, krijgt de sporter een sanctie. De topsportcommissie per federatie, samen met de highperformancemanager, moet precies zorgen voor voldoende autonomie per federatie. Daarmee staat of valt het hele plan. Wat de wetenschappelijke onderbouwing betreft, heeft dat systeem alvast de eerste positieve resultaten opgeleverd.

De minister zal de werking van de topsportcommissie en de aanwezigheid van Bloso-vertegenwoordigers laten nagaan.

Philippe DE COENE,
voorzitter

Kris VAN DIJCK,
verslaggever